

برای تقویت نقد ادبی چه باید کرد؟

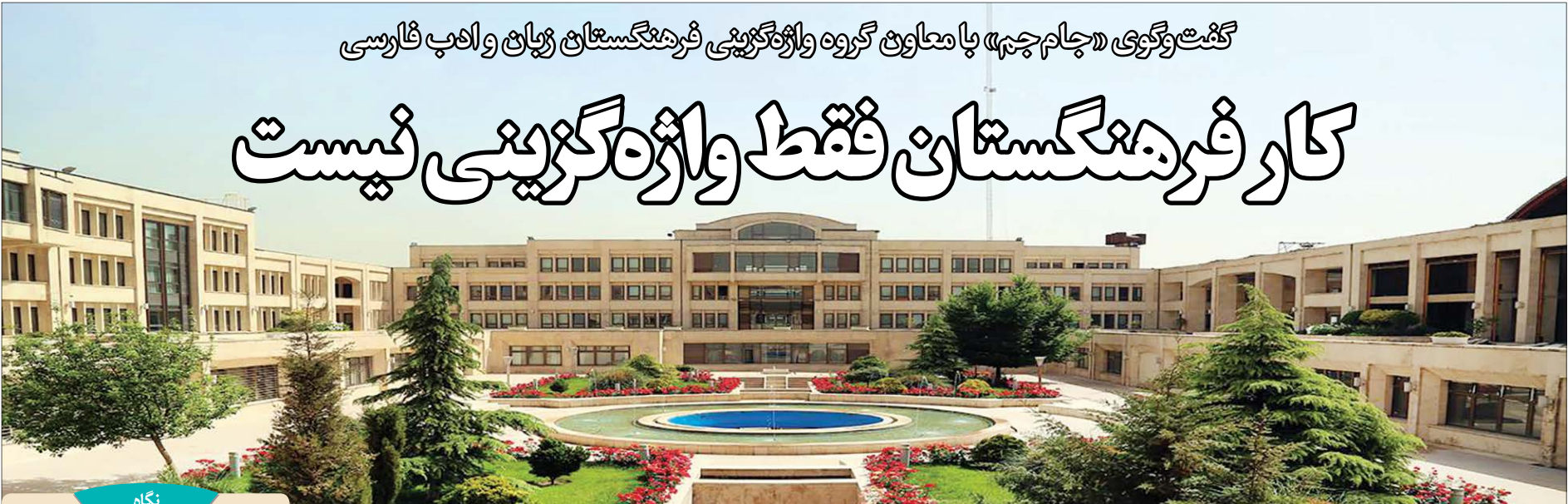
رئیس انجمن قلم ایران با اشاره به این‌که بخش نقد ادبی بیستمین دوره جایزه قلم زرین هیچ برگزیده‌ای نداشت، تصریح کرد که برای تقویت حوزه نقد ادبی باید اقداماتی با همکاری وزارت علوم و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برای حمایت بخش پایان نامه ها و پژوهش های

گفت‌وگو

گفت‌وگویی «چام‌چم» با معاون گروه واژه‌گزینی فرهنگستان زبان و ادب فارسی

کار فرهنگستان فقط واژه‌گزینی نیست

نگاه

گروه واژه‌گزینی به روایت اعداد

۳۵۰ تا **۴۰۰** استاد در گروه های

تخصصی با واژه‌گزینی فرهنگستان همکاری دارند.

۹۰ رشته دانشگاهی معادل‌گزینی داشته‌اند

۶۰ گروه تخصصی در حال حاضر با گروه واژه‌گزینی همکاری دارد. این عدد در گذشته بزرگ‌تر بوده چرا که برخی

گروه‌ها کارشان تمام شده و برخی دیگر تعطیل شدند.

۴۱ گروه تخصصی در گروه واژه‌گزینی به طور مرتب جلسه برگزار کرده و کار واژه‌گزینی انجام می‌دهند.

۲۲ گروه به صورت برون سپاری با فرهنگستان همکاری دارند.

دانشجویی حوزه نقد ادبی انجام شود. محسن پرویز گفت: به‌زودی جلسات نقد و بررسی آثار برگزیده را برگزار می‌کنیم که امیدواریم نتایج مثبتی را در ارتقای ادبیات داشته باشد. جشنواره‌های تخصصی، چشم بینای جامعه در شناساندن آثار ارزشمند هستند و می‌توانند نقش مهمی در شناسایی وضعیت ادبی حوزه‌های مختلف پژوهش، شعر، داستان و کودک و نوجوان داشته باشند. وی همچنین با تاکید بر ضرورت توجه خاص به ارتقای حوزه پژوهش های ادبی عنوان کرد: رشد ادبیات مرهون اعتلای حوزه نقد است که

شوخی‌کردن و لطیفه‌ساختن از هر چیزی، یکی از توانایی‌های قابل اعتنای ما ایرانی‌هاست. هر چیزی را می‌توانیم اسباب خنده کنیم؛ خودمان را، حتی بیماری یا حتی مرگ را. دیگر در این وضعیت تکلیف موضوعات فنی و تخصصی که روشن است. اصلا چه بسا این واژه‌های نامانوس برای واژه‌سازی شوخ‌طبعانه جذاب‌تر هم باشد. آیا این شوخ‌طبعی نادرست و ناپسند است؟ احتمالا تا زمانی که شوخی می‌کنیم و می‌دانیم و آگاهیم که در حال لطیفه‌ساختن هستیم، بعید است مشکلی ایجاد شود اما وقتی ناآگاهیم، ناخوسته لطیفه می‌سازیم و آن را تسری می‌دهیم و از همه بدتر این‌که شورش را درمی‌آوریم، مساله ایجاد می‌شود. مثلا به تقلید از واژه‌گزینی‌های فرهنگستان زبان فارسی، معادل‌سازی‌های شوخ و شنگی انجام شده که تا وقتی جدی گرفته نشود، بعید است اتفاق بدی رخ دهد و بلایی بر سر زبان فارسی بیاید اما همه ما که شوخی می‌سازیم یا به شوخی با واژه‌سازی فرهنگستان زبان فارسی می‌خندیم بد نیست کمی بیشتر درباره فرهنگستان بدانیم و از فرآیند پیچیده واژه‌گزینی کمی مطلع شویم. در سالروز تاسیس فرهنگستان زبان و ادبیات فارسی، گپ و گفتی داشتیم با نسرين پرويزی، معاون گروه واژه‌گزینی که بر اساس توضیحات ایشان، این گزارش پیش روی شما قرار می‌گیرد.

آذر مهاجر

گروه فرهنگ و هنر

فرهنگستان زبان وادبیات فارسی که دوم مرداد۶۹ تاسیس شد دو گروه بزرگ دارد به نام واژه‌گزینی و فرهنگ‌نویسی. این دو گروه، هم از بابت کارهای بزرگی که در دست دارند و هم تعداد اعضا بزرگ‌تر از سایر گروه‌ها هستند. اما فرهنگستان زبان وادبیات فارسی از گروه‌های دیگری هم تشکیل شده؛ازجمله گروه‌های ادبیات معاصر، ادبیات انقلاب اسلامی، ادبیات تطبیقی، دانشنامه ادبی، دانشنامه شبه‌قاره، گروه گویش‌ها و زبان‌های ایرانی، آسیای صغیر و گروه زبان وریانه. مردم جامعه گروه واژه‌گزینی را بیشتر از سایر گروه‌های شناسند و احتمالا دلیلش همان شوخی‌هایی باشد که نمونه‌های باسابقه‌اش را در یکی دو سریال طنز تلویزیون شاهد بوده‌ایم. نسرين پرويزی، معاون واژه‌گزینی فرهنگستان اما معتقد است دلیل آشنایی مردم با این مقوله تخصصی، این است که مردم مخاطب واژه‌گزینی‌ها هستند و با واژه‌های جدید سرو کار پیدا می‌کنند.

آذر مهاجر

فرهنگستان زبان وادبیات فارسی که دوم مرداد۶۹ تاسیس شد دو گروه بزرگ دارد به نام واژه‌گزینی و فرهنگ‌نویسی. این دو گروه، هم از بابت کارهای بزرگی که در دست دارند و هم تعداد اعضا بزرگ‌تر از سایر گروه‌ها هستند. اما فرهنگستان زبان وادبیات فارسی از گروه‌های دیگری هم تشکیل شده؛ازجمله گروه‌های ادبیات معاصر، ادبیات انقلاب اسلامی، ادبیات تطبیقی، دانشنامه ادبی، دانشنامه شبه‌قاره، گروه گویش‌ها و زبان‌های ایرانی، آسیای صغیر و گروه زبان وریانه. مردم جامعه گروه واژه‌گزینی را بیشتر از سایر گروه‌های شناسند و احتمالا دلیلش همان شوخی‌هایی باشد که نمونه‌های باسابقه‌اش را در یکی دو سریال طنز تلویزیون شاهد بوده‌ایم. نسرين پرويزی، معاون واژه‌گزینی فرهنگستان اما معتقد است دلیل آشنایی مردم با این مقوله تخصصی، این است که مردم مخاطب واژه‌گزینی‌ها هستند و با واژه‌های جدید سرو کار پیدا می‌کنند.

در گروه واژه‌گزینی چه خبر است؟

از زمان تاسیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی،

مقاومت بی‌فایده است

اگر به هر دلیل در استفاده از معادل‌های فارسی مقاومت می‌کنید، بهتر است بدانید و آگاه باشید که مقاومت در برابر واژه‌هایی که در فرهنگستان ساخته و از طریق رسانه‌ها و ابزارهای آموزشی به مردم ارائه می‌شود بی‌فایده است، چون پیش از اینها افراد بسیار بزرگ‌تری در برابر واژه‌های جایگزین مقاومت کرده و راه به جایی نبرده‌اند. پرویزی تعریف می‌کند: وقتی واژه‌هایی مثل دانشگاه و دانشکده ساخته شد، افراد بنامی مانند صادق هدایت، سیدحسن تقی‌زاده و عباس اقبال آشتیانی به فرهنگستان حمله کردند و گفتند شما دارید زبان فارسی را ویران می‌کنید؛ چرا به جای اونیورسیتی می‌گویید دانشگاه، یا به جای فکولته می‌گویید دانشکده! معاون واژه‌گزینی فرهنگستان زبان و ادب فارسی معتقد است مقاومت همیشه بوده و خواهد بود چراکه برای اهل زبان برخی واژه‌ها و اصطلاحات مانوس است و نمی‌توانند واژه‌های جایگزین را بپذیرند. پرویزی معتقد است در صورت همکاری نهاد های دولتی مانندآموزش و پرورش این واژه‌ها به مرور جا می‌افتند و برای مردم مانوس می‌شوند.

انتشار زندگی‌نامه شهیده برائت

کتاب «زیباتر از نسرين» زندگی‌نامه شهیده رقیه رضایی لایه به قلم سهیلا علوی‌زاده توسط انتشارات روایت‌فتح راهی بازار نشر شد. این کتاب در هفت فصل، روند سراسر

تلاش و انتخاب برای رسیدن به والاترین عشق و تکامل را در زندگی شهیدی روایت می‌کند که در اوج جوانی به آن دست‌یافت. کتاب پیش‌رو به مخاطبانش می‌آموزد که مقلد بدون فکر نباشند و هر آنچه را که می‌شوند مورد تحقیق و بررسی قرار دهند. رقیه رضایی لایه دختر جوانی است که هنگام شرکت در راهپیمایی برائت از مشرکین در نهم مرداد ۱۳۶۶ توسط عوامل رژیم سعودی به شهادت رسید. نویسنده این کتاب درخصوص تحقیق و پژوهش آن می‌گوید: «مهم‌ترین ویژگی‌ای که در این شهید وجود داشت و من را ترغیب به نوشتن کرد این بود که خیلی باهوش بوده و همه چیز را خود تجزیه و تحلیل می‌کرده است. کتاب زیباتر از نسرين در ۱۷۶ صفحه با شمارگان ۲۲۰۰ نسخه و در اختیار علاقه‌مندان قرار گرفته است.» / چام‌چم

گودرزی دهریزی را به‌عنوان دبیر این دوره از جشنواره قصه‌گویی منصوب کرد. مهدی علی اکبرزاده در این حکم با اشاره به دانش، تخصص و دغدغه‌های تربیتی و تجربه گران سنگ گودرزی دهریزی در برگزاری بیست و سومین جشنواره بین‌المللی قصه‌گویی، این مسئولیت را به او سپرده است. مدیرعامل کانون همچنین در حکم انتصاب گودرزی دهریزی اظهار امیدواری کرده است با بهره‌گیری از تجربه‌های دوره‌های گذشته و ظرفیت مربیان و کارشناسان کانون و سایر بخش‌های فرهنگی، همچون گذشته توفیق، رفیق راهنان باشد. رئیس بیست و چهارمین جشنواره بین‌المللی قصه‌گویی در ادامه حکم نوشته است که تجربه ۲۳ دوره برگزاری جشنواره فرصت بسیار ارزشمندی برای جریان سازی فرهنگی است. / چام‌چم

متأسفانه به دلیل کم‌مخاطب بودن و استقبال کمتر در جامعه، این بخش مغفول مانده است. برای رشد و اعتلای این حوزه باید سطح کمی و کیفی پایان‌نامه‌های دانشجویی در حوزه نقد ادبی به‌ویژه ادبیات معاصر افزایش یابد. اکنون به صورت جسسته‌گریخته پایان‌نامه‌هایی در این حوزه تهیه می‌شوند که هنوز کافی نیست و باید با همکاری وزارتخانه‌های علوم و فرهنگ و ارشاد اسلامی برنامه‌ریزی اساسی برای حمایت از پایان‌نامه‌های کاربردی و ارزشمند که قابل چاپ به صورت کتاب باشند، انجام شود. / ایسنا

چام‌چم

فرهنگ

Culture

یکشنبه ۲ مرداد ۱۴۰۱

شماره ۶۲۶۷

یادداشت

جایی برای تجویز واژه‌های تخصصی

وحید عیدگاه

طریقه

شاعر و پژوهشگر

برای عده‌ای فرهنگستان جایی است که اساتیدی دور هم بنشینند و بگویند زمین پس به جای چه واژه‌ای از چه واژه دیگری استفاده کنیم. عامه مردم از داخل این کار، اطلاع زیادی ندارند و به ویژه اگر برخی اعضای فرهنگستان را

نمی‌شنند، نوشته‌ها، عقاید و آثارش را دوست نداشته باشند، در برابر کل فعالیت‌های فرهنگی

این نهاد بزرگ جبهه می‌گیرند. البته رویکرد عموم مردم به فرهنگستان جدای از مابقی رفتارهای فرهنگی عامه مردم ما نیست. همچنان که درباره واکنس هم به فضای مجازی و اطلاعات دم‌دستی می‌کنند درباره فرهنگستان هم از منابع غیرموثق اطلاع می‌گیرند. فرهنگستان زبان فارسی گروه‌های مختلفی دارد؛ گروه فرهنگ‌نویسی در فرهنگستان

کاری را ادامه می‌دهد که بزرگانی مانند دهخدا انجام می‌داد. فرهنگستان، فعالیت‌های ادبی هم دارد و البته گروه واژه‌گزینی هم دارد که همیشه داشته و کارش انتخاب واژه‌های معادل

است. کار این گروه کاملاً تخصصی است و نتیجه فعالیت‌های

این گروه بیشتر در رشته‌های تخصصی بروز می‌کند، نه این‌که همه کار فرهنگستان انتخاب واژه برای گفت‌وگوی ساده و روزمره ما در خانه و جمع‌های دوستانه باشد. تجویزهای فرهنگستان عموماً برای واژه‌های تخصصی است و نیز در این مجموعه، فرهنگ ریشه‌شناختی زبان فارسی به دست دکترحسن‌دوست نوشته شده که یک منبع بسیار بزرگ در تاریخ زبان فارسی به حساب می‌آید.

فرهنگستان زبان فارسی، جایی است برای اقدامات کلان و بزرگ مرتبط با زبان فارسی اما متأسفانه علاوه بر کم‌توجهی عامه مردم، اطلاعات فرهنگستان به صورت غیرموثقی به دست مردم می‌رسد و داوری‌های عامه براساس منابعی است که همیشه موثق نیستند. متأسفانه فرهنگستان هم در بخش روابط عمومی و معرفی فعالیت‌ها و عملکردهایش، موفق عمل نکرده است. فرهنگستان نتوانسته خودش را یک نهاد مستقل فرهنگی و پژوهشی معرفی کند. در این باره حتی اعضای فرهنگستان با من موافقت و تا جایی که شنیده‌ام برخی از آنها معتقدند خودشان را به درستی معرفی نکرده‌اند و همه شناخت مردم از فرهنگستان به برنامه‌های سرگرم‌کننده تلویزیون و لغاتی مانند کش لقمه و... برمی‌گردد که اصلاً در شأن فرهنگستان و اقدامات بزرگ این نهاد فرهنگی - ادبی نیست. فرهنگستان زبان و ادب فارسی، دستاوردهای بزرگی داشته که نمی‌شود با اطلاعات ناموثق و چند اصطلاح رایج در جامعه آن را از زیبایی و فعالیت‌هایش را تخطئه کرد. البته فرهنگستان بی‌اشکال نیست و باید برخی مشکلات آن رفع شود؛ از جمله مهم‌ترین مسأله فرهنگستان به منابع مالی آن برمی‌گردد.

بودجه متناسب با فعالیت‌هایش ندارد و در نتیجه نمی‌تواند فعالیت‌هایش را گسترش بدهد، با رسانه‌ها و دانشکده‌ها ارتباط بگیرد و عملکردهایش را معرفی کند. مشکلات مالی سبب شده این نهاد ادبی در زمینه روابط عمومی ضعیف عمل کند و به همین دلیل تصویر درست و مطلوبی از فرهنگستان شکل نگرفته است. در حالی که معتمد فرهنگستان زبان و

ادب فارسی در زمینه پژوهش کارهای بزرگ و مفیدی انجام داده است. البته در تمامی جنبه‌ها از جمله فعالیت‌های غیرپژوهشی موفق نبوده است. به نظر من اولویت‌بندی‌هایش اشکال دارد به این معنا که فعالیت‌هایی در فرهنگستان صورت می‌گیرد که اولویت ملی وزبانی کشورمان نیست. برخی گروه‌های فرهنگستان در حال موازی‌کاری با نهادهای دانشگاهی و پژوهشی هستند. فرهنگستان چرا باید برای چند دهه از شعر فارسی یک گروه داشته باشد؟ لزومی ندارد. به گروه‌های فرهنگستان به شکل غیرموازنانی اضافه می‌شود در حالی که فرهنگستان جایی است برای کارهای کلان و گسترش زبان فارسی.

یاد

روایت آیت‌ا... حق شناس از پاسخ امام رضا(ع)

امروز سالگرد درگذشت آیت ا... عبدالکریم حق‌شناس، فقیه، عارف و معلم اخلاق است. این عالم عارف، شاگرد حضرات آیات محمدحسین زاهد، محمدعلی شاه‌آبادی، سید روح‌ا... خمینی و سیدعلی آقا مفسر‌بود وی همیشه در منابر خود، آنان را به اصول درست رفتاری و اخلاقی راهنمایی می‌کرد. در این ویدئو درباره درخواستی که از حضرت امام رضا(ع) داشته است و پاسخ آن حضرت را روایت کرده است.

برای دیدن این ویدئو

کیوآرکد را اسکن کنید

